

var, fordi de aandelige Interesser maatte føle sig usikre under en demokratisk Forfatning. Det var en Udtalelse fra den Side om, at man i den Henseende ikke havde Tillid til den Forfatning, som vi nu have her i Landet. Dette blev klart og tydeligt betegnet i den høitærede Ministers Foredrag (Cultusministeren: Net!), og jeg kan forsaavidt forstaae det fra hans Standpunkt, thi man kalde denne Sætning: Tillid avler Tillid og omvendt, Mistillid avler Mistillid, lyriisk eller didaktisk, saa troer jeg dog, at der er meget Sandt deri, og jeg kan ikke nægte, at der hos en stor Deel af Befolkningen er stor Tvivl tilstede om, hvorvidt de store Midler, som man saaledes har sikret visse Formaal — eller jeg vil snarere sige for en vis Deel visse Glæser i Samfundet — i den senere Menneskealder ere benyttede med saadant Held til Folkets hele Udvikling paa den Maade, som ønskeligst var. Jeg troer ogsaa, at dersom det Forslag, som her er stillet, bliver vedtaget, da vilde de aandelige Interesser, Kunst og Videnskab, ikke lide derved, hvortilmod jeg troer, at man gjennem en friere Anvendelse og en friere Myndighed over det vil fordrø en heldigere og efter min Opfattelse mere velsignelsesrig Anvendelse for Folkets store Fleertal, og man vil ved at borttage den Skranke, som bestaaer om disse Institutioner, og ligesom staaer om hele denne Klasse, de Studerende, dem, der dyrke Kunst og Videnskab — jeg siger, at ved at borttage denne privilegerede Stilling, som man ligesom vil give dem, gjør man det ogsaa mere sandsynligt, at de ville komme til at føle sig mere umiddelbart i pulserende Forbindelse med det store og hele Folk. Jeg troer, at dette vil have Indflydelse paa hele Mænden blandt de Studerende, paa hele den Retning, hvori Udviklingen gaaer blandt Videnskabens og Kunstens Dyrkere og overhovedet blandt alle dem, der uddanne sig i en høiere Grad end Folk i Almindelighed. Det kan dog ikke benægtes, at det er besyn- derligt, hvorledes man har forstaaet ligesom at lede Uddannelsen af de Mænd, der have benyttet disse store, rige Midler under en saa bestemt Form, at de i alt Fald med Hensyn til deres politiske Fremtræden ere saa godt som

eens dannede, eens formede, med andre Ord, det er et Særstykke, at nogen studeret Mand her i Landet har nogen anden politisk Mening, eller hører til noget andet offentligt Parti end Universitetspartiet. Hvoraf kan dette komme? Mener man maaskee, at det er hos dem, at Sandhed og Retfærdighed og Villighed i egentlig udelukkende Forstand er repræsenteret, og at man nødvendigvis skal see vor hele Udvikling og hele Samfundstilstand med deres Øine og under deres Synsvinkel — ellers har man ikke naaet en passende Udvikling for overhovedet at kunne see den ret? Jeg siger, at et af Hovedmidlerne til at vedligeholde denne Tilstand er den Ordning, som man har vidst at træffe, og jeg forstaaer godt, at man med megen Energi og Kraft fra forskjellige Sider har søgt at hævde den. Den Modstand, som dette Forslag har mødt, er ikke kommen mig overraskende fra nogen af de Herrers Side; jeg vilde have fundet det unaturligt, om det ikke var saa; thi dette er efter min Overbeviisning et afgjort Principspørgsmaal mellem forskjellige politiske Partier. Den høitærede Minister henvisste til Tilstanden i andre Lande og sagde, at man ogsaa der havde lagt Noget tilside for at fremme disse Formaal, og herom tvivler jeg naturligvis aldeles ikke; men paavis mig, at man i andre Lande i folkelig Henseende er overordentlig heldig stillet, at det folkelige Liv under Militarismen, Junkerherredømmet eller Doctrinarismen trives bedre, uagtet man har gjort dette! Kan man vise mig, at det har været Midler til at fremme sand Videnskabelighed og ved Siden af hele den folkelige Udvikling bedre end ellers, saa kan man tage dette til Exempel, men ellers ikke. Vi skulde være utaknemlige mod Forfædrene ved at gaae ind paa dette Forslag! Jeg veed ikke, hvilke Forfædre man mener; de, som havde Gnevoldskongerne til Forfædre, kunne maaskee nok sige, at der er noget utaknemligt i at forandre disse Bestemmelser, som maaskee skulde bestaae til evige Tider. Men det er nu engang vor Gjerning at forandre saadanne Bestemmelser, selv om de ere givne, som en æret Taler sagde igaar, for Tiden til Verdens Ende; saadanne Udtryk forhindre os ikke i at gjøre For-